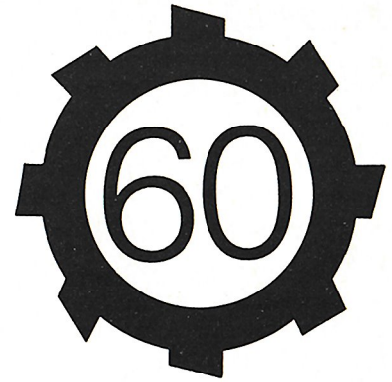

Valtiovallan tervehdys 60 vuotta täyttäneelle museoyhdistykselle

Korkeakouluneuvos Hannes Jumppanen toi valtiovallan tervehdyksen Suomen Teknillisen Museoyhdistyksen 60-vuotisjuhlaan Helsingin Teknillisen oppilaitoksen juhlasalissa 29.9.1988. Jumppanen totesi, että yhdistyksen toimintaperiaatteet ovat osoituksena museologisen ajattelun muuttumisesta. Museoesinettä on alettu tarkastella suhteessa sen kykyyn välittää informaatiota.

Usein hyvät asiat maailmassa lähtevät liikkeelle ihmisten vapaaehtoisesta toiminnasta ikään kuin alhaalta päin ja yhteiskunta tulee mukaan myöhemmin, jos ollenkaan. Kun pieni ihmisryhmä kokoontui vuonna 1928 perustamaan Teknillisen Museon yhdistystä, sillä oli varmaankin tietoa ulkomaille perustetuista tekniikan museoista, mutta se ei osannut kuvitella tekniikan kehityskulkua niihin mittoihin, mitä se nykyään on. Se ei osannut kuvitella museolaitoksen valtavaa kehittymistä maassamme myös tekniikan alalla. Se ei osannut kuvitella, kuinka Vantaankosken partaalla Kuninkaansaaren tiloissa toimii tänään edustava valtakunnallinen tekniikan keskusmuseo ja kuinka tekniikan museoalueella on syntynyt ja syntyy jatkuvasti uusia museoita, automuseoita, kaivosmuseoita, sähkövoimamuseoita jne. Kuitenkin voidaan sanoa, että tuo pienen ryhmän aloitteellisuus on huomattavalta osaltaan myötävaikuttanut laajan museotoiminnan kehittymiseen teknillisellä alueella.

Yhdistys on pitänyt huolta tekniikan museoalueen kehittymisestä eri tavoin. Se on järjestänyt tekniikan museopäiviä, joissa on saatu uutta tietoa nykypäivän museovirtauksista ja museon liittymisestä yhteiskunnan kehitykseen. Yhdistys on ylläpitänyt Tekniikan Vaiheita -lehteä, joka viime aikoina on jatkuvasti parantunut luettavammaksi ja sisältörikkaammaksi. Unohtaa ei sovi tekniikan museoiden yhteistyön edistämistä alueellisesti ja muutoinkin maassamme. Yhdistys on myös ajanut ponnekaasti tekniikan historian opetuksen edistämistä erilaisessa koulutuksessa.

Museolainsäädäntö

Maassamme on pitkälti toistakymmentä vuotta valmisteltu ns. museolakia, joka loisi maahamme museoverkoston ja huolehtisi myös museolaitoksen kehittymisestä. Maassamme ei ole ollut museotoimintaa kokonai-

suudessaan säätävää lainsäädäntöä. Sen sijaan on annettu eräitä aineellisen kulttuuriperinnön tallentamiseen tähtäviä erityislakeja, joista tärkeimmät ovat muinaismuisto- ja rakennussuojelulait. Museohallinto on uudistettu vuonna 1972. Nopean museoalan kehityksen vuoksi on jälleen asetettu työryhmä pohtimaan museolaitoksen organisaation edelleen kehittämistä. Tärkeä etappi on myös vuonna 1979 annettu valtioneuvoston päätös museoiden valtionavustuksen perusteista, jolla on saatu luotua maakunta- ja aluetaidemuseoverkko. Uusi museoiden valtiosuus ja -avustuslaki on tarkoitus saattaa voimaan eduskunnan tahdon mukaisesti ensi vuoden aikana, jota varten budjetissa on jo myönnetty määräraha.

Museoiden valtiosuuslainsäädäntö on tarkoitettu koskettavaksi koko museokenttää. Keskeisenä asiana siinä on, että vapaaehtoisesta harrinnanvaraisesta valtionavusta siirrytään vähitellen lakisääteisiin valtionosuuksiin säilyttäen kuitenkin harrinnanvaraiset valtionavut tietyillä alueilla. Museot, jotka nimetään todennäköisesti tulevaisuudessa valtakunnallisiksi erikoismuseoiksi — näitä ei ole vielä nimetty — tullevat lakisääteisen valtionosuuden piiriin sitä mukaa kuin opetusministeriö tulo- ja menoarviossa osoitettujen määrärahojen puitteissa nimeää niitä valtakunnallisiksi erikoismuseoiksi. Erikoismuseoiden asema on muutenkin laissa pyritty turvaamaan niiden yhteiskunnallisen merkityksen vuoksi.

Lain pohjalta on tarkoitus antaa asetus, jossa valtakunnalliseksi erikoismuseoksi siis voidaan nimetä museo, joka erikoisalallaan harjoittaa valtakunnallisesti merkittävää tallennus-, tutkimus- ja näyttelytoimintaa. Museon täytyy kuitenkin täyttää yleiset edellytykset ja tietyt erityiset edellytykset päästäkseen valtakunnalliseksi erityismuseoksi. Samoin asetuksella tultaneen määräämään myös valtakunnallisten erikoismuseoiden tehtävistä.

Suomen Teknillisen Museoyhdistyksen toimintasuunnitelmassa todeetaan johtavana periaatteena muun muassa, että tekniikan museoiden esinevalintaa, dokumentointia ja näyttelillepanoa ohjaavien periaatteiden tulee olla mieluummin laajoihin inhimillisiin näkökantoihin kytkeytyviä kuin pelkästään tekniikan kehitystä ja hyötyä esittäviä.

Esitetty ajatus laajoista inhimillisistä näkökannoista on osoituksena museologisen ajattelun muuttumisesta. Museoesinettä on alettu tarkastella suhteessa sen kykyyn välittää informaatiota. Esinettä ei enää panna näyttelille tyypisarjoina vaan on alettu etsiä sitä, millä tavoin se voisi auttaa uuden luomisessa. Museokäsite on laajentunut ja esimerkiksi teollisuuslaitokset pyritään nykyään pitämään paikoillaan ja jopa saattamaan ne toimintaan. Museon merkitys nähdään nykyään siinä, miten se pystyy välittämään informaatiota, joka on pohjana uudelle luovuudelle. Tämä edellyttää myös luovia museoihmisiä, jotka itse hakevat uutta tietoa odottamatta sitä liikaa valmiina muualta.

On sanottu, että tikkaiden puolat eivät ole lepoa varten vaan tukeakseen toista jalkaa sillä aikaa kun toinen astuu ylemmäksi.

Tekniikan museoyhdistyksen täytessä 60 vuotta ja astuessa uudelle puolalle vuosien tikkaita kiitän sitä maamme ja tieteen hyväksi tehdystä työstä ja toivotan samalla menestystä ja antoisaa työn vuosia.